

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (na podlagi člena 128 Pogodbe ES)

COM(2007) 803 konč./2 (Del V) – 2007/0300 (CNS)

(2008/C 162/24)

Svet je 17. januarja 2008 sklenil, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog odločbe Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (na podlagi člena 128 Pogodbe ES)

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 29. januarja 20. Poročevalec je bil g.GREIF.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 442. plenarnem zasedanju 13. in 14. februarja 2008 (seja z dne 13. februarja) s 147 glasovi za, 5 glasovi proti in 7 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO je nov celostni pristop in večletni cikel pozdravil v mnenju o sprejetju smernic 2005–2008⁽¹⁾ in v številnih drugih mnenjih ter med drugim poudaril, da se je treba z nacionalnimi parlamenti, socialnimi partnerji in civilno družbo posvetovati in jih resnično vključiti v vse faze usklajevanja politike zaposlovanja.

1.2 EESO je poudaril, da je za uspešnost nacionalnih programov reform ključnega pomena čim širša vključitev vseh ustreznih družbenih akterjev – zlasti socialnih partnerjev – v vse faze procesa. V zvezi s tem je Odbor izrazil obžalovanje, da posvetovanja s socialnimi partnerji in razprave s civilno družbo v zadnjih nekaj letih niso bili zadovoljivi. Zato je po mnenju EESO pomembna krepitev sistemov industrijskih odnosov na ravni EU in nacionalni ravni.

1.3 V okviru tega Odbor ponovno obžaluje, da zaradi izredno tesnega časovnega okvira med objavo predloga odločbe Sveta in samo odločbo ni dovolj časa za poglobljeno razpravo in posvetovanje. Zato si Odbor pridržuje pravico za ponovno proučitev strategije v okviru spomladanskega vrha 2008.

1.4 Odbor je v različnih mnenjih v okviru evropske strategije zaposlovanja pripravil številne predloge glede predhodnih smernic za zaposlovanje. Zaradi omejenega časovnega okvira je

EESO vse te predloge združil in poslal pristojnim službam Komisije, ki so jih z zanimanjem sprejele⁽²⁾.

1.5 Čeprav smernice nikakor niso izgubile svoje temeljne vrednosti, Odbor ugotavlja, da je nov sveženj smernic za zaposlovanje enak predhodnemu. Precej posodobljeno pa je spremno besedilo in tudi nekaj predlogov Odbora je vključenih v besedilo.

1.6 Za boljšo preglednost ciljev Odbor predlaga, da Komisija v okviru standardnega postopka pripravi prilogo s seznamom vseh merljivih ciljev v smernicah, da bodo preglednejše.

1.7 Glede na časovni okvir Odbor ponavlja svoja glavna stališča o določenih vidikih, ki bi jih bilo treba upoštevati v odločbi in izhajajo iz splošne potrebe po prilagoditvi smernic za zaposlovanje. Ta stališča so navedena v povzetku predlogov v nadaljevanju⁽³⁾.

⁽²⁾ Brošura s predlogi EESO bo kmalu objavljena. Mnenja EESO o zaposlovanju in sorodnih vprašanjih so na voljo na spletni strani http://eesc.europa.eu/sections/soc/index_en.asp.

⁽³⁾ Besedilo povzetka je vzeto iz naslednjih mnenj: mnenje EESO z dne 25. aprila 2007 o predlogu odločbe Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic, poročevalka: ga. O'Neill (UL C 168, 20.7.2007); mnenje EESO z dne 12. julija 2007 o zaposlovanju prednostnih kategorij (lizonska strategija), poročevalec: g. Greif (UL C 256, 27.10.2007); mnenje EESO z dne 26. oktobra 2005 sporočilu Komisije Svetu o evropskih politikah, ki zadevajo mlade – obravnavanje skrbi mladih v Evropi – izvajanje Evropskega pakta za mlade in spodbujanje dejavnega državljanstva, poročevalka: van Turnhout (UL C 28, 3.2.2006); mnenje EESO z dne 13. septembra 2006 o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o načrtu za enakost med ženskami in moškimi 2006–2010, poročevalka: ga. Attard (UL C 318, 23.12.2006); mnenje EESO z dne 11. julija 2007 o zaposljivosti in podjetniškem duhu – vloga civilne družbe, socialnih partnerjev ter lokalnih in regionalnih organov z vidika spola, poročevalec: g. Pariza Castaños (UL C 256, 27.10.2007); mnenje EESO z dne 17. januarja 2007 o enakih možnostih za invalide, poročevalec: g. Joost (UL C 93, 27.4.2007); mnenje EESO z dne 26. septembra 2007 o ustvarjanju trajnostne produktivnosti dela v Evropi, poročevalka: ga. Kurki (UL C 10, 15.1.2008); mnenje EESO z dne 11. julija 2007 o fleksivnosti (razsežnost notranje prožnosti – kolektivna pogajanja in vloga socialnega dialoga kot instrumentov urejanja in preoblikovanja trgov dela), poročevalec: g. Janson (OJ C 256, 27.10.2007); mnenje EESO z dne 17. maja 2006 o predlogu odločbe Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic, poročevalec: g. Greif (UL C 195, 18.8.2006); mnenje EESO z dne 30. maja 2007 o predlogu priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje, poročevalec: g. Rodríguez García-Caro (UL C 175, 27.7.2007); mnenje EESO z dne 6. aprila 2005 o predlogu za priporočilo Sveta in Evropskega parlamenta o nadaljnjem evropskem sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu, poročevalec: g. Soares (UL C 255, 14.10.2005).

⁽¹⁾ Mnenje EESO z dne 31. maja 2005 o predlogu sklepa Sveta o smernicah politike zaposlovanja držav članic, v skladu s členom 128 Pogodbe ES, poročevalec: g. Malosse (UL C 286, 17.11.2005).

2. Povzetek posebnih predlogov EESO

2.1 Prizadevanja in merljivi cilji

Odbor poudarja potrebo po:

- opredelitvi ambicioznejših, učinkovitejših in bolj merljivih ciljev, ki se lahko v novih smernicah primerjalno analizirajo na ravni EU in držav članic, ter k večjim izvršilnim pooblastilom Komisije. V okviru tega si je treba resno prizadevati za preprečevanje oslabilne ciljev nove lizbonske strategije in zato tudi za ponovno osredotočenje na kvantitativne evropske cilje, zlasti na področju vključevanja, izobraževanja in vseživljenjskega učenja, zaposlovanja mladih in enakosti spolov;
- določitvi časovnega razporeda in postopka, o katerem bodo ustrezno obveščene vse zainteresirane strani, da bi zagotovili čim večje sodelovanje ter da bi v fazi priprave dali dovolj časa za odgovore na ravni EU in na nacionalni ravni; prav tako pa tudi po sodelovanju socialnih partnerjev, civilne družbe in EESO v čim zgodnejši fazi priprave in izvajanja smernic ter tudi pri spremljanju;
- izboljšanju zbiranja podatkov ter olajšanju spremljanja in ocenjevanja, ki ju izvajajo države članice in Komisija;
- nacionalnih programih reform, ki vsebujejo bolj konkretne navedbe o opredeljenih ciljih, časovnih okvirih, stroških in določanju proračuna, tako da bodo bolj ambiciozni in precej bolj kakovostni glede časovne razporeditve, odgovornosti, vezave ustreznih sredstev in financiranja, vključno s posebnimi cilji za zagotavljanje ustreznih proračunskih sredstev za ukrepe aktivne politike trga dela v posameznih državah članicah;
- večjem poudarku na vključitvi ljudi s posebnimi potrebami prek posebnih ciljev in večjega priznavanja potreb socialne politike. V zvezi s tem si je treba bolj prizadevati za zagotovitev, da pozitiven razvoj na področju gospodarstva in zaposlovanja okrepi tudi socialno vključevanje v okviru lizbonske strategije. Za to je potreben večji poudarek na skupnih socialnih ciljih držav članic za spodbujanje aktivnega socialnega vključevanja (npr. boj proti revščini in izključevanju najbolj marginaliziranih ljudi in skupin) v nove smernice.

2.2 Zaposlovanje mladih

Odbor poudarja potrebo po:

- določitvi ciljev za vsako državo članico glede zmanjšanja brezposelnosti mladih za najmanj 50 % v obdobju 2006–2010, da bi pojasnili, da je za boj proti brezposelnosti mladih potrebno več prizadevanj vseh zainteresiranih strani;
- precej večjem poudarku na vključevanju mladih na trg dela z zagotovitvijo, da jim bo prva služba odprla možnosti za prihodnost; poleg tega pa tudi po izvajanju ukrepov, ki

zmanjšujejo tveganje mladih, da ostanejo ujeti v kratkoročnih in nezanesljivih delovnih razmerjih;

- veliko strožjem in bolj usmerjenem pristopu k poklicnemu usposabljanju za oblikovanje poklicnih poti mladih in k vseživljenjskemu učenju za zmanjšanje brezposelnosti mladih. Tudi osnova izobraževanja, ki je povezana s sodobnim trgom dela, je pomembno vprašanje, saj vlada pomanjkanje osnovne in srednje ravni usposobljenosti, poleg tega pa so tudi sposobnosti in kvalifikacije slabo usklajene z zahtevami trga delovne sile;
- razvoju sistemov socialne zaščite, ki bodo mladim omogočili odločitve glede lastne prihodnosti; v zvezi s tem pa tudi po ukrepih za pospeševanje socialne vključenosti mladih, še posebej za boj proti izključenosti mladih, ki niso v postopku izobraževanja, usposabljanja, zaposlovanja ali so prijavljeni kot brezposelni;
- zmanjšanju števila mladih, ki predčasno prekinejo šolanje, za 50 % v obdobju 2006–2010 in spodbujanju delovne prakse v podjetjih;
- razvoju ustreznih spodbud in podpore podjetjem za povečanje zaposlovanja mladih in starejših delavcev s posebej velikimi težavami pri iskanju zaposlitve;
- skrajšanju šestmesečnega obdobja iskanja zaposlitve ali učnega mesta, po katerem se mladim omogoči nov začetek (v skladu s smernico 18 bo to obdobje do leta 2010 skrajšano na 4 mesece);
- krepitvi enakopravnosti, spodbujanju invalidov in vključevanju priseljencev.

2.3 Enakost spolov

Odbor poudarja naslednje:

- za povečanje stopnje zaposlenosti žensk so potrebne skupne prednostne naloge pri usklajevanju politik zaposlovanja; med drugim so potrebni konkretni predlogi za ukrepe, katerih cilj bi bil spodbujanje staršev samohranilcev, da pridobijo konkurenčno znanje in spretnosti in si tako olajšajo dostop do zaposlitve;
- s socialnimi partnerji se je treba posvetovati o vidikih, povezanih z vključevanjem meril enakosti spolov;
- nacionalne vlade, nacionalni organi za enakost in socialni partnerji vseh držav članic so dolžni zagotoviti, da uvedeni sistemi plač ne vodijo k diskriminaciji pri plačilu za ženske in moške. V zvezi s tem bi morale smernice EU na nacionalni ravni in ravni podjetij okrepiti cilje enakega plačila za moške in ženske, pri čemer bi si pomagali s posebnimi kazalniki. Zato bi morali uvesti cilje za zmanjšanje razlik med spoloma pri dostopu do strokovnega in tehničnega usposabljanja ter zmanjšanje razlik v osebnih dohodkih ob zaposlitvi;

- potrebni so ukrepi za odpravo obstoječe diskriminacije na trgu dela in strukturnih vzrokov za razlike dohodkov glede na spol, zlasti spodbujanje socialne varnosti žensk z ukrepi za zmanjšanje kratkoročne, nezanesljive zaposlitve s polovičnim delovnim časom in za izboljšanje zaposlitve s polovičnim delovnim časom (npr. razširitev pravice do polovičnega delovnega časa za starše s pravico do vrnitve na polni delovni čas, izboljšanje vključevanja v programe za nadaljnje usposabljanje znotraj podjetij);
- v okviru politik zaposlovanja so potrebni posebni novi cilji za enakost spolov, ki bi imeli kakovostne in količinske kazalnike, da bi odpravili stereotipe glede spolov in omejitve za ženske, ki začenjajo poklicno pot v določenih sektorjih in postanejo podjetnice (*);
- nacionalni učni načrti na srednješolski in višješolski ravni bi morali vključevati področje podjetništva, zlasti za ženske; treba je sprejeti tudi ukrepe za povečanje števila žensk, ki diplomirajo na znanstvenih in tehničnih področjih, da bi zmanjšali razlike med spoloma na tehničnih področjih, kot so inženiring in storitve s področja IKT;
- več pozornosti bi bilo treba nameniti enakosti spolov in potrebi po usklajevanju poklicnega in družinskega življenja. V zvezi s tem je treba zmanjšati segmentacijo na trgu dela glede na spol, zlasti z učinkovitimi ukrepi za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja (še posebej z obsežnim razvojem širše dostopnih, visokokakovostnih in cenovno dostopnih storitev otroškega varstva in različnih oblik podpore za ljudi, ki potrebujejo nego, in njihove družine, na primer ustanov, ki zagotavljajo oskrbo 24 ur na dan);
- potrebna sta učinkovito spodbujanje delitve vzgojnovarstvenih odgovornosti med partnerjema (zlasti s pobudami za povečanje udeležbe očetov) in odprava ukrepov družinske politike, ki spodbujajo starše, da za stalno zapustijo trg dela oziroma dolgočasno prekinijo delo. Starši bi morali imeti možnost, da se vrnejo na trg dela. Dodatek za starševski dopust ne sme nujno negativno vplivati na dohodek, dodatno spodbujati odhoda žensk iz poklicnega življenja in povzročati novih ovir za delitev varstva otrok med partnerjema.

2.4 Starejši delavci, invalidni delavci, priseljski delavci

Odbor poziva:

- k okrepljenemu odpravljanju številnih obstoječih oblik diskriminacije in zapostavljenosti zaradi starosti, spola, invalidnosti ali etnične pripadnosti, zlasti na področju dostopa do izobraževanja in trga dela ter stabilne zaposlitve. Obstoječo zakonodajo EU in njeno izvajanje je treba ustrezno spremljati;
- da je treba več pozornosti nameniti vplivu demografskih sprememb in izzivom starajoče se delovne sile. V zvezi s

(*) V okviru tega glej tudi naslednji mnenji: mnenje EESO z dne 6. julija 2006 o *spodbujanju podjetniškega razmišljanja skozi izobraževanje in učenje*, poročevalka: ga. Jerneck (UL C 309, 16.12.2006) in mnenje EESO z dne 25. oktobra 2007 o *podjetniški miselnosti in lizbonski strategiji*, poročevalka: ga. Sharma, soporočevalec: g. Olsson (SOC/267) (mnenje še ni objavljeno).

tem je potrebno povečanje naložb v kakovost delovnih mest in delovne pogoje, prilagojene starejšim, s čemer bi povečali fizično in psihično sposobnost delavcev, da ostanejo dlje v poklicnem življenju, zlasti s spodbujanjem starejših delavcev k večji udeležbi pri usposabljanju in z zmanjšanjem pritiska na delovnem mestu ter prilagoditvijo delovnih pogojev (npr. pobude za razvoj varovanja zdravja na delovnem mestu, širše dostopni programi v podjetjih za spodbujanje zdravja in preprečevanje bolezni ter za varstvo delavcev);

- k sprejetju ukrepov za krepitev ozaveščenosti glede vrednosti starejših delavcev (priznavanje izkušenj ter prenos spretnosti, pridobljenih v poklicnem življenju, na mlajše delavce) ter svetovanju in podpori za podjetja, zlasti MSP, pri nadaljnjem kadrovskem načrtovanju in razvoju oblik organizacije dela, prilagojenih starejšim delavcem;
- da je treba v nacionalnih načrtih reform večjo prednost nameniti vprašanju invalidnosti in v pripravo načrtov reform bolj vključiti nacionalna združenja invalidov. V zvezi s tem je Komisija prejela poziv, da analizira vplive in prouči možne sinergije, ki jih lahko ustvarijo delovni in podporni ukrepi za povečanje stopnje zaposlenosti invalidov;
- h krepitvi in spremljanju izvajanja politik priseljevanja in vpliva na državno načrtovanje na področju zaposlovanja. Posebno pozornost je treba posvetiti (pred)šolski pomoči posameznikom in zgodnjim naložbam v jezikovna znanja in poklicne kvalifikacije ter tudi odpravi institucionalnih ovir in diskriminacije pri dostopu do trga dela v državah članicah ter preprečevanju dumpinga plač;
- k spremljanju in sprejetju ukrepov za zagotovitev ravnotežja izučene in kvalificirane delovne sile zaradi zagotavljanja trajnosti. Čeprav EESO podpira mobilnost delavcev med državami članicami, je zaskrbljen zaradi vpliva, ki ga ima preselejevanje izučeni delavcev in odtok znanja iz ene v drugo državo EU na državo porekla.

2.5 Kakovostna delovna mesta in prehodni trgi dela

Odbor poudarja potrebo po:

- ukrepov za izboljšanje kakovosti delovnih mest in s tem po oblikovanju evropskega indeksa kakovosti poklicnega življenja, ki bi temeljil na merilih „kakovostnega dela“ (*good work*), oblikovanih na podlagi raziskav, ter bi ga redno merili in objavljali, da bi bilo z njim mogoče prikazati spremembe in izboljšanje kakovosti poklicnega življenja in učinke za produktivnost;
- izboljšanju varnosti zaposlitve in preprečevanju „negotovitosti“, med drugim z zagotavljanjem, da brezposelni niso prisiljeni sprejeti dela, ki ne nudi varnosti, bojem proti delu na črno in onemogočanjem izkoriščanja delavcev, zaposlenih za določen čas;

- zaščiti delavcev pred diskriminacijo;
- številnih dodatnih ukrepov za izboljšanje učinkovitih sistemov zdravstvenega varstva, da bodo cilji zaposlovanja spodbujali preventivo in bolj zdrav način življenja za zmanjšanje obremenitev v primeru bolezni, povečanje produktivnosti delovne sile in podaljšanje poklicnega življenja;
- posodobitvi in izboljšanju socialne varnosti nestandardnih oblik zaposlitve, kjer je to potrebno;
- odpravljanju ovir za osebe z vzgojnovarstvenimi odgovornostmi pri (ponovnem) vstopu na trg dela in trajnostni zaposlitvi (in spodbude za večjo udeležbo očetov pri vzgojnovarstvenih nalogah);
- oblikovanju prehodnih trgov dela za socialno izključene skupine z ustreznimi spodbudami za podjetja, da zaposlijo več ljudi, in obenem podpora delavcem pri premagovanju težav, ki povzročajo njihovo socialno izključenost (pri čemer se je treba izogibati neželenim stranskim učinkom in izkrivljanju konkurence);
- pobudah zaposlovanja na neprofitnem področju, zlasti v javnem sektorju, ki imajo pri tem pomembno vlogo. V okviru proračuna politike trga dela je treba zagotoviti ustrezne spodbude.

2.6 Prožna varnost

Odbor predlaga naslednje:

- socialni partnerji bi morali biti glavni akterji vsake razprave o prožni varnosti ter imeti osrednjo vlogo v posvetovanih Evropske komisije in evropski opredelitvi pojma prožne varnosti;
- krepitev sistemov industrijskih odnosov na evropski in nacionalni ravni je nujna: socialni partnerji morajo aktivno sodelovati, se pogajati o opredelitvi in elementih prožne varnosti, nanje vplivati ter prevzemati odgovornost zanje; zato je pri ocenjevanju nacionalnih načrtov reform treba obravnavati tudi vprašanje, kako bi lahko okrepili socialni dialog in sisteme kolektivnih pogajanj;
- Komisija in države članice bi morale v okviru prožne varnosti posvetiti več pozornosti enakosti med spoloma in solidarnosti med generacijami. Ženske, starejši delavci in mladi so na trgu dela prikrajšani z vidika prožnosti in varnosti, zato bi si morali prizadevati za izboljšanje položaja teh skupin in za najustreznejše ukrepe;
- države članice in Komisija bi morale preučiti, kako je mogoče z notranjo prožnostjo izboljšati prilagodljivost, da

bi ta postala dinamična in sprejemljiva razsežnost prožne varnosti. Notranja prožnost je lahko odločilnega pomena za izboljšanje produktivnosti, inovativnosti in konkurenčnosti ter lahko tako prispeva k doseganju ciljev lizbonske strategije;

- treba si je prizadevati za ravnovesje med prožnim delovnim časom in varstvom delavcev. To lahko najboljše zagotovijo predpisi, sprejeti v okviru kolektivnih pogajanj v skladu z nacionalnimi praksami. Pogajanja o prožnem delovnem času je treba podpreti s trdnim pravnim okvirom, dobro delujočimi socialnimi institucijami in zaposlovanju prijaznimi sistemi socialne varnosti.

2.7 Naložbe, inovacije in raziskave

Odbor poziva k:

- vzpostavitvi ugodnih makroekonomskih razmer, v katerih je poudarek na gospodarski politiki, usmerjeni v rast, kar omogoča premagovanje dolgotrajno šibke konjunktore in izkoriščanje polnega potenciala aktivnih ukrepov na trgu dela;
- večji doslednosti pri pritegovanju naložb v raziskave, razvoj in inovacije, s čimer bi spodbudili gospodarstvo in ustvarjanje novih delovnih mest. V zvezi s tem je treba omeniti tudi, da veliko reformnih načrtov le nezadostno upošteva potrebo, da se poleg strukturnih reform na trgu dela sprejmejo tudi k povpraševanju usmerjeni ukrepi za pospeševanje rasti in zaposlovanja;
- večjemu proračunskemu manevrskemu prostoru za ustrezne infrastrukturne naložbe v državah članicah. V okviru tega bi lahko bili nacionalni reformni načrti zasnovani čim bolj tako, da bodo izrazili v celotni EU usklajen program za oživljanje konjunktore;
- oblikovanju ustreznih okvirnih pogojev, ki pospešujejo tako zunanje kot notranje povpraševanje, za izrabo potenciala za rast in polno zaposlenost. V zvezi s tem je bilo poudarjeno, da le malo držav članic v svojih reformnih programih daje zadosten poudarek gospodarskim spodbudam;
- zagotovitvi ustreznih finančnih sredstev na ravni EU in na nacionalni ravni, ki so potrebna za izvajanje ukrepov politike zaposlovanja. V zvezi s tem je bilo poudarjeno, da je treba v številnih državah članicah odpraviti obstoječe razlike med predlogi za pobude trga dela in pomanjkanje proračunskih sredstev.

V Bruslju, 13. februarja 2008

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Dimitris DIMITRIADIS